

Έκθεση απολογιστική για το μάθημα της Θεατρικής Αγωγής στο 54ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Με γνώμονα πως το μάθημα της θεατρικής αγωγής πρέπει να λειτουργεί ως φορέας ιδεών και μέσο κοινωνικής επίγνωσης και ένταξης, σε ένα σχολείο με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό την πολυπολιτισμικότητα, όπως το 54ο ολοήμερο δημοτικό εργαστήκαμε έχοντας ως αφετηρία μεν το θεατρικό παιχνίδι, αλλά προχωρώντας στη συνέχεια ανάλογα με τις ανάγκες των παιδιών.

Στην Α' τάξη μας απασχόλησε ιδιαίτερα το ζήτημα της κοινωνικής ένταξης των μικρών μαθητών, γι' αυτό και ασχοληθήκαμε ιδιαίτερα με το να κάνουμε «παιχνίδι» και να δραματοποιούμε καθημερινές ή μη δραστηριότητες. Ξεκινήσαμε με γενικούς όρους, όπως για παράδειγμα η «ευγένεια». Τα παιδιά μας, άλλοτε ομαδικά κι άλλοτε μπαίνοντας στη σειρά, έφτιαχναν μικρές αυτοσχέδιες σκηνές για να υπάρξουν «ευγενικά». Στη συνέχεια, συνδυάσαμε το γενικό χαρακτηριστικό με μία κατάσταση, όπως π.χ. «μια επίσκεψη στο μουσείο», με αποτέλεσμα οι μικροί μαθητές πέρα από το να χρησιμοποιήσουν στο έπακρο τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, ώστε να δημιουργήσουν στη σχολική αίθουσα το χώρο του μουσείου (οι ίδιοι υποδύονταν αγάλματα, κοινό, ξεναγό, φύλακες μουσείου, ταμίες και άλλαζαν ρόλους συνεχώς για να τα δοκιμάσουν όλα), να έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τις ιδιαίτερες συνθήκες που υπάρχουν σ' ένα μουσείο, την ησυχία που επιβάλλεται, την πειθαρχία και την υπομονή στις ουρές, την ευγένεια κ.λπ. Το ίδιο ακριβώς συνέβη όταν «ταξιδέψαμε με αεροπλάνο ή πλοίο», όταν «επισκεφτήκαμε ένα εστιατόριο ή ένα πολυκατάστημα», όταν «πήγαμε σε μια συναυλία ή να παρακολουθήσουμε αγωνίσματα στίβου». Τα παιδιά σε όλες τις ιστορίες ανέλαβαν όλους τους ρόλους, αλλάζοντάς τους συνεχώς αναμεταξύ τους, λειτούργησαν αυτοσχεδιαστικά, χρησιμοποιώντας ό,τι έβρισκαν πρόχειρο, ή και τίποτα –μόνο με τη φαντασία τους. Το ικανοποιητικό για το μάθημα, ήταν πως σε κάθε περίπτωση και τηρούσαν τους κανόνες, δηλαδή τη σύμβαση της κάθε ιστορίας, και ήταν ιδιαίτερα ευρηματικά, αλλά κυρίως ήταν ενθουσιώδη και ζητούσαν συχνά επανάληψη των ιστοριών που τις εμπλούτιζαν συνεχώς με νέα στοιχεία.

Στις υπόλοιπες τάξεις, μετά τα πρώτα μαθήματα γνωριμίας με το θεατρικό παιχνίδι προχωρήσαμε

στη δραματοποίηση παραδοσιακών παραμυθιών. Είχαμε δηλώσει από την αρχή την πρόθεσή μας να ασχοληθούμε με τα παραδοσιακά παραμύθια, μια και τα παραμύθια μπορούν να γίνουν δρόμος προς την αυτογνωσία, ενώ ταυτόχρονα, αποτελούν το σημαντικότερο μέσο που έχει κανείς για να αποδείξει πως η ιστορία είναι πανανθρώπινη και οι διαφορές ανάμεσα στα έθνη όχι απροσπέλαστες. Το παραμύθι αντιμετωπίζεται σήμερα – όπως αντιμετωπίστηκε και στο παρελθόν – ως εργαλείο για τη διερεύνηση της ανθρώπινης σκέψης και του τρόπου έκφρασης των ανθρώπινων αναγκών, επιθυμιών και αναζητήσεων. Άλλωστε οι μύθοι εξακολουθούν να γεννιούνται/να αναγεννιούνται και σήμερα και τα ακολουθούν τους ρυθμούς και τις μεταβολές της σύγχρονης κοινωνίας. Δεν επιλέξαμε γραπτά κείμενα ή θεατρικά έργα, αλλά ελληνικά και ξένα παραδοσιακά παραμύθια ή έθιμα, ενώ ταυτόχρονα ζητήσαμε και από τους μαθητές να φέρουν από τις οικογένειές τους και να μας διηγηθούν δικές τους ιστορίες. Η διαδικασία με τα παραμύθια ήταν ιδιαίτερα όμορφη από τα πρώτα της στάδια γιατί έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά να ασχοληθούν δημιουργικά και εκτός τάξης, να μαζέψουν ιστορίες και εμπειρίες, αλλά και εντός, να πάρουν τη θέση του αφηγητή (αλλά και του οργανωτή, μια και όλα τα παραμύθια δεν μπορούσαν να δραματοποιηθούν και τότε έπρεπε να συζητηθούν, να προταθούν αλλαγές ή παραλλαγές από τα ίδια τα παιδιά), τη θέση του βοηθού σκηνοθέτη, αφού το καθένα συμμετείχε στη διανομή των ρόλων για το δικό του παραμύθι κ.λπ. Στη συνέχεια, κάθε δραματοποίηση γινόταν με αυτοσχεδιασμούς, και όχι κμε τη βοήθεια κειμένου για 2 βασικούς λόγους. Από τη μία για να έχουν οι μικροί μαθητές μεγαλύτερη ελευθερία, και από την άλλη για να μη νιώσουν την ευθύνη ενός ρόλου που πρέπει να διαβάσουν και να αποστηθίσουν στο σπίτι – το ζητούμενο ήταν όλη η δουλειά να γίνεται από το σχολείο. Και εδώ τα παιδιά έδειξαν ιδιαίτερο ενθουσιασμό. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς έγινε αρκετή δουλειά με μεγάλη χαρά από τα παιδιά, που έδειξαν να συνεργάζονται όλο και καλύτερα αναμεταξύ τους.

Στο τέλος του σχολικού έτους, η Γ' τάξη μπόρεσε να παρουσιάσει το παραδοσιακό παραμύθι για την υπομονή και την εμπιστοσύνη στη ζωή, τον Κρημό1. Η Δ' και η Ε' τάξη, παρότι εργάστηκαν σε άλλους αυτοσχεδιασμούς και παραμύθια κατά τη διάρκεια του έτους, λόγω ανάγκης σύμπραξης των δύο τάξεων σε μία κοινή παρουσίαση, συνεργάστηκαν και ανέβηκαν στη σκηνή μαζί δραματοποιώντας ένα κείμενο που προέκυψε μετά από συζητήσεις στο μάθημα και επιθυμία των ίδιων των παιδιών. Το θεατρικό κείμενο που δουλέψαμε είναι μια ιδέα βασισμένη πάνω στη Βαβυλωνία του Δημ. Βυζάντιου, και στόχος του είναι να τονίσει πως η επικοινωνία επιτυγχάνεται όχι απαραίτητα μέσω της γλώσσας, αλλά κυρίως μέσω της διάθεσης και της πρόθεσης για αυτήν-εν. την επικοινωνία. Και οι δύο παραστάσεις ήταν αυτοσχεδιαστικές και έγιναν με τη λογική της παρουσίασης του αποτελέσματος του μαθήματος και όχι της κανονικής παράστασης». Γι' αυτό και σκηνικά και αντικείμενα σχεδόν δεν υπήρχαν, και τα ελάχιστα κοστούμια, που απλώς υποδείκνυαν ένα χαρακτήρα, μαπινοέβγαζαν την ώρα της παράστασης, ώστε να μπαينوβγαίνουν και τα παιδιά στους ρόλους τους μια και όλα είχαν πολλαπλούς ρόλους.

20/6/2012
Ελένη Δάγκα, θεατρολόγος

1 Το παραμύθι αυτό συναντάται σε ολόκληρη τη Βόρεια Ελλάδα με πολλές παραλλαγές. Επιπλέον έχουν υπάρξει ιδιαίτερα πολλές προσπάθειες 'ανάγνωσης' και ερμηνείας του. Εμείς δουλέψαμε σε μια απλοποιημένη φόρμα, δίνοντας όλο το βάρος στους «πρώτους» συμβολισμούς που έχουν να κάνουν με την επιμονή, την υπομονή, την εμπιστοσύνη-γεγονός που ευθουσίασε τα παιδιά.____